

LES ACTIVITATS MOTRIUS EN EL TEMPS LLIURE DELS JOVES DE GALÍCIA

Eugenia Trigo Aza,
Licenciada en Educació Física,
Doctora en Filosofia y Ciències de l'Educació.
Professora de EE.MM.

Resum

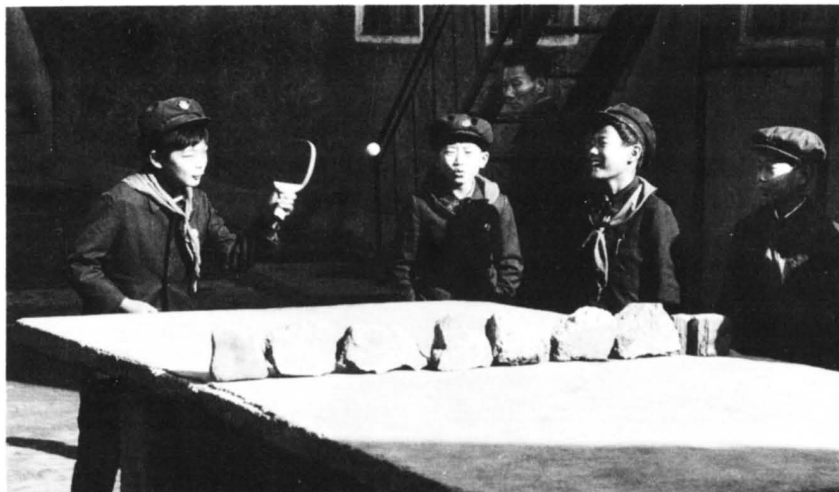
El temps lliure i el seu coetani, l'oci, és un dels reptes del futur. L'educació no hauria de deixar-los al marge sinó, al contrari, incloure'ls de forma total en el seu disseny curricular. L'activitat esportiva, sigui de tipus competitiu, recreatiu o a l'aire lliure, és una de les grans alternatives per a l'oci dels joves. Per aquest motiu es tracta d'observar, mitjançant una investigació empírica duta a terme a Galícia, la relació entre la pràctica esportiva i el rendiment acadèmic, d'una banda i, de l'altra, comparar si el que demanen els joves a la societat en matèria esportiva se'ls ofereix.

Paraules clau: temps lliure, oci, rendiment acadèmic, activitat esportiva.

Introducció

Aquest treball és una extrapolació d'un altre més ampli realitzat a tota la Comunitat Autònoma Gallega (Trigo, 1990) i que tenia com a objectiu la investigació de les necessitats, demandes i expectatives dels joves de segon de BUP i segon de FP referents al seu temps lliure i oci i la comparació amb l'oferta que les diferents institucions gallegues els estan oferint. Els objectius d'aquest estudi venien especificats de la manera següent:

1. Analitzar les necessitats, demandes i expectatives dels joves de segon de BUP i de segon de FP dels centres

Ping-Pong in Pihjongjang. MEISSNER, Peter. Alemanya/DDR. Foto Sport 88

públics de Galícia en el seu temps lliure i oci segons el tipus de centre a què assisteixen, el sexe, el nivell socio-cultural (nivell ocupacional de pare i mare, nivell educatiu dels pares i nivell econòmic familiar), el tipus d'hàbitat i la província.

2. Estudiar la relació entre la utilització del temps lliure i el rendiment escolar.
3. Estudiar les diferents propostes d'educació del temps lliure que ofereixen les institucions (centre d'ensenyament, ajuntaments, associacions juvenils i Conselleria de Cultura).
4. Comparar les expectatives dels joves amb l'oferta de les institucions.
5. Analitzar les propostes de les institucions esmentades per a l'educació del temps lliure dels joves.

La pertinència d'aquest estudi ve justificada per la inexistència d'investigacions específiques sobre educació del temps lliure; per no haver-hi investigacions específiques sobre educació del temps lliure; per no haver-hi investigacions sobre el temps lliure dels joves amb afany de perspectives; perquè el que s'ha investigat es limita a macros informes; per la falta d'investigacions que analitzin les ofertes que les institucions relacionades amb la joventut els ofereix per al seu temps lliure i pel fet de no existir cap investigació que posi de manifest la possible relació entre el rendiment escolar i el temps lliure dels joves.

L'extrapolació del treball exposat es refereix al fet que s'ha pres exclusivament les dades relatives a l'activitat esportiva. Tenint en compte que l'esport és una alternativa més a l'hora d'ocupar el temps lliure, ens sembla interessant

dedicar-li una atenció especial en aquestes pàgines.

Els objectius específics d'aquesta part de la investigació són els següents:

- a) Analitzar les necessitats, demandes i expectatives dels joves de segon de BUP i de segon de FP dels centre públics de Galícia res-

pecte de les activitats esportives recreatives i competitives, segons el tipus de centre on assisteixen, el sexe dels alumnes, el nivell socio-cultural (nivell ocupacional, educatiu i econòmic dels pares), el tipus d'hàbitat i la província.

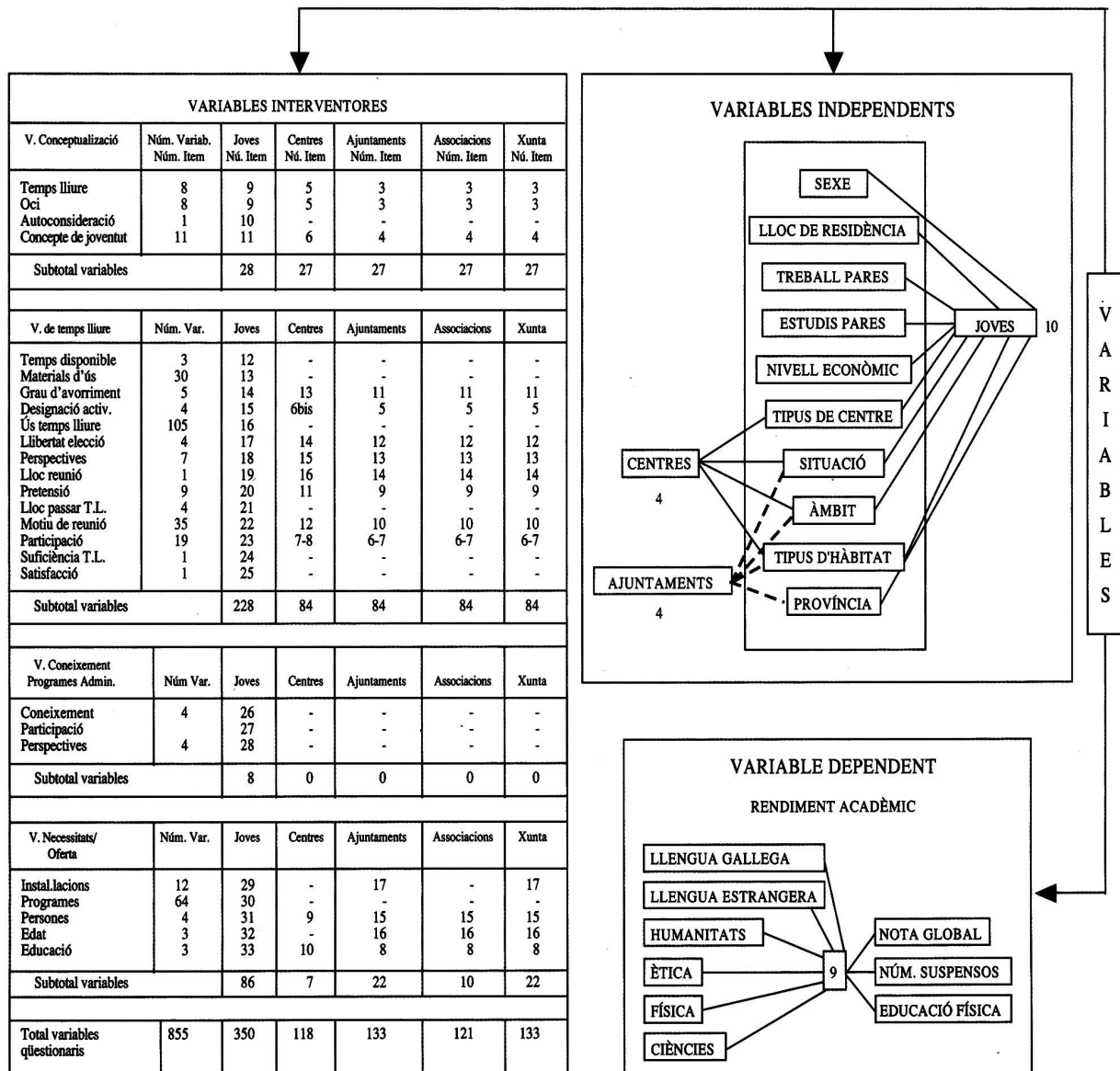
- b) Estudiar la relació entre la re-

alització d'activitats esportives i el rendiment escolar.

Metodologia

Variables

En l'estudi general referit a l'ensenyament mitjà, s'intenta descobrir en

Taula 1

primer lloc com utilitzen el seu temps lliure els joves; en segon lloc, com influeix aquesta utilització en el rendiment acadèmic i, en tercer lloc, comparar l'ús del temps lliure amb les ofertes institucionals (centre escolar, associacions juvenils, ajuntaments i conselleries). En aquest procés intervenen diverses variables que tradicionalment s'han denominat variables dependents, variables independents i variables interventores i que per simplificació i claredat utilitzarem de la mateixa manera.

Com que treballem amb diferents poblacions haurem de parlar de diverses variables segons el grup que estudiem. Disposem, per tant, de les variables de qüestionari de joves, les del qüestionari de centres, les d'ajuntaments, les d'associacions juvenils i les de la Conselleria de Cultura. Malgrat que aquestes diferents poblacions i per al seu estudi comparatiu, s'han simplificat les variables utilitzades, emmarcant-les dins de dues categories: les variables corresponents als joves i les variables corresponents a les altres poblacions, ja que pràcticament són les mateixes. Totes les variables són constituïdes per les preguntes (ítems) dels diferents qüestionaris, excepte la variable "rendiment acadèmic" que es va extrapolar de les notes (qualificacions) dels alumnes en l'avaluació final.

A la taula 1 trobem un resum de totes les variables. Les úniques que utilitzem en aquest article són les relacionades amb l'activitat esportiva i aquestes queden definides de la manera següent:

Variables independents del grup de joves

De les deu variables independents generals, s'analitzen aquelles que han tingut diferències significatives en l'encreuament amb les variables interventores (sexe, tipus d'habitat, província, tipus de centre, nivell d'estudis del pare).

Variables interventores del grup de joves

Utilització de material esportiu; ús del temps lliure en activitats esportives; lloc de reunió en polisportius; reunir-se amb els amics per fer esport; participació en les activitats esportives del centre escolar; necessitat d'instal·lacions esportives en els punts de residència; necessitat de programes esportius.

Variables dependents del grup de joves

S'estudia la relació entre la nota mitjana i la realització d'activitats motius.

Instruments de mesura

Els instruments utilitzats van ser els qüestionaris confeccionats per a aquest estudi. S'han utilitzat, per tant, els instruments següents:

- Qüestionari de demandes i expectatives del temps lliure dels joves (elaboració pròpia).
- Qüestionari de coneixements de l'oferta que els centres d'ensenyament presenten als seus alumnes respecte al seu temps lliure (elaboració pròpia).
- Qüestionari de coneixements de l'oferta que els ajuntaments presenten als joves per al seu temps lliure (elaboració pròpia).
- Qüestionari de coneixement de l'oferta que presenten les associacions juvenils als joves per al seu temps lliure (elaboració pròpia).
- Qüestionari de coneixement de l'oferta que la Conselleria de Cultura de la Xunta de Galícia presenta als joves per al seu temps lliure (elaboració pròpia).
- Qualificacions de juny. Per poder comparar tots dos grups de joves, no s'han tingut en compte les notes de la part tecnològica dels alumnes de FP per no tenir correspondència amb els de BUP. Les assignatures

que s'han escollit per determinar el rendiment acadèmic van ser les següents: Llengua Gallega, Llengua Estrangera, Física, Geografia/Humanitats, Matemàtiques/Ciències, Ètica/Religió, nota mitjana, nota global i nombre de suspensos. també s'han recollit la qualificació d'Educació Física, com a nota a part, ja que, com sabem tots, aquesta assignatura té unes connotacions diferents a les acadèmiques i si bé no entrarà en el mesurament del rendiment acadèmic com a tal, sí que la tindrem en compte com a assignatura ja que els alumnes s'hi solen comportar de manera diferent.

Les qualificacions es van sotmetre a un codi numèric que va ser el següent: Matrícula (99), Excel·lent (90), Notable (75), Bé (60), Suficient (50), Insuficient (40), Molt Deficient (20), Altres (baixes, exempcions, repeticions de curs) (10).

- Entrevistes en profunditat. Per tal d'analitzar més detingudament les diferents alternatives que les diverses institucions ens van oferir en els qüestionaris per millorar qualitativament l'oci dels joves, vam recórrer a diverses persones i institucions de forma personal, de manera que individus implicats de manera estreta amb els joves i el temps lliure aportessin la seva opinió sobre les alternatives del temps lliure dels joves. Les entrevistes van ser *no estructurades* i *no dirigides*, sol·licitades mitjançant una carta o una tercera persona. En alguns casos l'entrevista va tenir lloc com a conseqüència d'una trobada en alguna sessió d'un congrés.

Mostra

Mostra de municipis

S'ha extret una mostra de tots els nuclis de població de Galícia que combinés criteris estratègics amb re-

La corde. BREHANT, Marie Louise. França. Foto Sport 80

presentativitat zonal significativa a nivell geogràfic i que disposés de centres d'ensenyament mitjà. Això vol dir que un cop estudiat el cens de centres i el seu emplaçament geogràfic, s'escollís les poblacions de manera que en poguéssim extreure el mapa educatiu de Galícia tenint en compte la distribució dels centres de població: capital de província, ciutats urbanes, medi rural costaner, medi rural interior. D'aquesta manera, i com diu Toharia, queden "recollits en les mostres els principals alineaments socio-econòmics i político-culturals que vertebreren el nostre país (Galícia) (...) L'objecte directe de l'anàlisi no és tant la unitat mostral considerada com l'univers més ampli del qual se la considera representativa (...) aquest recurs a la mostra estratègica permet obtenir dades de validesa substancial ge-

neral" cosa que d'altra forma elevaria astronòmicament els costos i no es veuria reflectit en una major representativitat i fiabilitat. D'aquesta manera es van escollir 15 nuclis de població considerats representatius del mapa de Galícia. Hi són representats els set nuclis urbans de població més les poblacions de més de 50.000 habitants: El Ferrol, Santiago de Compostel.la i Vigo; les dues primeres de la província de la Corunya i la tercera de Pontevedra. Dues províncies més riques, les costaneres, com és habitual i on es concentra el nucli de població més elevat i dues més pobres, les de l'interior, Lugo i Orense. Pel que fa a la zona rural, les poblacions de la mostra estan ubicades en zones ben diferents geogràficament i, per tant, amb característiques econòmiques i culturals diferents.

Mostra de centres

Un cop seleccionats els nuclis de població on s'havia de realitzar la investigació, es tractava, segons el cens de Centres d'Ensenyament Mitjà de la Conselleria d'Educació de la Xunta de Galícia del curs 1989-1990, de determinar els centres de BUP i FP on s'aplicarien els qüestionaris. En primer lloc cal explicar que, si bé en un principi es comptava amb els centres públics i privats, per la importància que suposa recollir dades de dues poblacions juvenils diferents amb connotacions socio-econòmiques molt diferents i que, per tant, determinarà la variable "temps lliure"; en el moment de l'aplicació pràctica es van eliminar els centres privats principalment per motius econòmics i, secundàriament, per la dificultat d'aconseguir dades d'aquests col·legis i pel baix cens

d'aquests en l'ensenyament mitjà de Galícia. No es va haver de seleccionar massa en les poblacions rurals, ja que en aquestes només hi ha un centre públic de BUP i un de FP. En les poblacions urbanes es va escollir un centre de BUP i un altre de FP per selecció a l'atzar segons una taula de nombres aleatoris, prèviament numerats els centres del cens de la població de la mostra.

Mostra de joves

La mostra de joves és constituïda per alumnes de segon curs tant de BUP com de FP. Per què vam escollir joves estudiants d'Ensenyament Mitjà? Per què vam escollir precisament aquest curs? A la introducció ja hem explicat les raons que ens van motivar a treballar amb aquest grup de subjectes. A les portes d'una reforma educativa on l'edat d'ensenyament obligatori s'incrementarà en dos anys, és a dir, que tots els joves hauran de romandre en el sistema educatiu fins als 16 anys, ens va semblar interessant cenyir-nos a un grup de joves poc estudiat des del punt de vista de l'educació del seu temps lliure, i que per motius professionals hi tindríem incidència directa. En segon lloc, el fet d'haver-nos centrat en el curs de segon respon a diverses raons. La primera i fonamental és per la impossibilitat física i econòmica per a un sol investigador de poder abraçar tots els cursos d'ensenyament mitjà. Com que havíem d'escollir un curs hem optat pel de segon pels motius següents: a) a primer (tant de BUP com de FP) els alumnes estan una mica confosos a causa del canvi experimentat en passar de l'EGB a l'ensenyament mitjà; b) a tercer (tant de BUP com de FP o primer de FP2) que seria el curs més adequat pel fet d'haver adquirit, aquests joves, una postura davant la vida, ens trobem que molts alumnes abandonen els seus estudis en aquesta època i ens trobaríem amb uns resultats in-

complets; c) és per tant el segon curs el que ens sembla més representatiu de cara a obtenir dades dels joves que cursen l'ensenyament mitjà.

Com que en aquest treball no s'estudiarien altres variables com opcions de llengua, d'ètica o religió, d'especialitat tècnica o branca, etc., no importava l'elecció del curs susceptible d'anàlisi. D'aquesta manera es va aplicar la investigació sobre el segon més nombrós del centre. Va resultar-ne, doncs, una mostra de 988 joves, cosa que suposa treballar amb un nivell de confiança del 99,7% i amb un marge d'error del +/- 5% segons les taules de Mateo Rivas (1987).

Mostra d'ajuntaments

Existeixen a Galícia 313 Ajuntaments repartits en: 94 a La Corunya, 66 a Lugo, 92 a Orense i 61 a Pontevedra. En aquest cas, es va decidir prendre en principi tota la mostra (mostra invitada 313) i després quedar-se amb la mostra acceptant. Aquesta mostra la componen 101 Ajuntaments que van respondre al nostre qüestionari, el que suposa el 31,9% de representativitat.

Mostra d'Associacions juvenils

Per escollir la mostra d'aquesta població, hem recorregut a dues fonts; la primera, al cens d'Associacions Juvenils de la Conselleria de Cultura, Subdirecció Xeral de Xuventude da Xunta de Galica, que el 1989 era de 146 associacions. Com que vam veure que ens tornaven cartes per direcció desconeguda, vam buscar una segona font: el Consello da Xuventude de Galicia, ja que aquesta associació té una llista més actualitzada que els primers. Amb tots dos censos a la mà teníem una mostra de 226 associacions amb la qual es va procedir de la mateixa manera que es va fer amb els ajuntaments. És a dir, es va partir del total de la mostra (226) i es va considerar vàlida la mostra acceptada de 66 associacions, que representa el

29,6 per cent de la població censada a Galícia.

La mostra d'associacions juvenils és constituïda per 66 associacions, cosa que suposa un 29.2 per cent de representativitat. De tota manera, i tenint en compte que en dos Municipis urbans (Pontevedra i Santiago) s'ha comprovat que 23 associacions no existeixen de fet, podem inferir que un cas similar es dona a la resta del cens, cosa que ens va fer afirmar que treballàvem amb un 37.2% de representativitat.

Tractaments estadístics aplicats

En primer lloc es va realitzar una descripció de les variables, tan exhaustiva i clarificadora com era possible, de cadascun dels grups estudiats (joves, centres, associacions juvenils, ajuntaments i Conselleria de Cultura), així com de la comparació entre aquests. A continuació es va intentar comprovar les relacions entre les variables independents, les interventores més significatives i la dependent.

Estadístics descriptius

L'objectiu d'aquest apartat va ser el de donar una informació tan àmplia com fos possible de les mostres, ja que aquestes, per si soles, aportaven molta informació. Un cop analitzades, se'n van extreure les dades més significatives per tal de ser utilitzades posteriorment en les variables relacionals. Els estadístics emprats van ser la distribució de freqüències, en tants per cent i els valors absoluts (n). A les variables contínues es va recórrer també a la mitjana (x). Les fórmules utilitzades per trobar aquests estadístics són les que utilitza el paquet de programes SPSS.

Es va efectuar una *anàlisi de contingut* de la darrera pregunta dels qüestionaris de centres, ajuntaments, associacions juvenils i Conselleria de Cultura i de la pregunta número 27 del qüestionari de joves que es re-

	Diàriament		Cap de setmana		Vacances	
	Lloc	% joves	Lloc	% joves	Lloc	% joves
Practicar un esport organitzat	8 ^o	19.7	16 ^o	21.9	11 ^o	23.8
Realitzar activitats físiques recreatives	13 ^o	12.1	19 ^o	16.4	16 ^o	19.8
Activitats a l'aire lliure, excursions	26 ^o	4.8	18 ^o	18.4	3 ^o	44.3

Taula 2

fereix al nom dels programes de temps lliure en els quals han participat i la institució que ho organitzava. Es pretenia, d'una banda, analitzar les alternatives que proposen les organitzacions per al temps lliure dels joves i, de l'altra, veure en quins programes realment han participat els joves que hem estudiat.

Estadístics que relacionen variables

Per estudiar les relacions entre les variables vam fer servir tres procediments: les taules creuades, l'anàlisi de variança i l'anàlisi de valor z. Les taules creuades es van utilitzar per veure la relació entre les variables independents de cadascun dels grups d'estudi i les variables interventores d'aquests mateixos grups. Per analitzar la relació entre el temps lliure i la variable dependent també vam fer servir les qualificacions escolars. L'anàlisi de variança es va fer per observar les relacions entre algunes variables independents del grup de joves, determinades variables interventores i la variable dependent en rendiment acadèmic. De la mateixa manera es van fer les proves d'Scheffe i la de F de Fisher per comprovar l'homogeneïtat i analitzar la hipòtesi nul.la. El valor z es va fer servir per comprovar la significativitat entre determinats percentatges d'un mateix grup i de diferents grups; així

com també entre el temps lliure i els aprovats i suspesos en cada assignatura.

El grau de significació escollit per a tots aquests estadístics va ser com a màxim 0.05; qualsevol contrast que atenyi una probabilitat més gran no es va considerar significatiu. Igual que en els estadístics descriptius, les fórmules utilitzades van ser les del SPSS i les de MICROSTAT en l'anàlisi de z.

Resultats

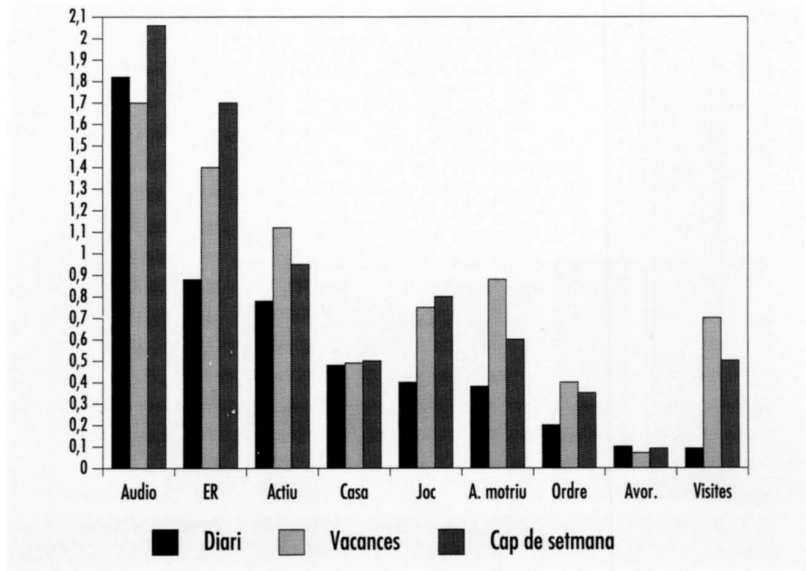
Necessitats esportives dels joves

En el temps lliure, els joves fan servir el material esportiu en quart lloc, després de la televisió, la ràdio i l'equip de música. No hi influeix el període de temps estudiat (diari, cap de setmana o vacances), l'ordre es manté en els tres de la mateixa manera.

La pràctica esportiva durant el temps lliure es concreta en la disposició següent, respecte de les activitats d'oci estudiades (en total 34) (vegeu taula 2).

Si ara agrupem aquestes tres activitats motrius en un sol bloc i el comparem amb l'agrupació realitzada amb les altres 31 activitats (activitats àudio-visuals, bars i discoteques, afeccions, estar-se a casa, jocs d'atzar, bricolatge/jardineria, avorriment, visites), el gràfic 1 ens mostra els resultats.

Al gràfic 1 s'observa que les activitats motrius es troben en el quart lloc durant les vacances (12 per

Gràfic 1. Ús del temps lliure

cent), en cinquè els caps de setmana (8 per cent) i en sisè diàriament (7 per cent).

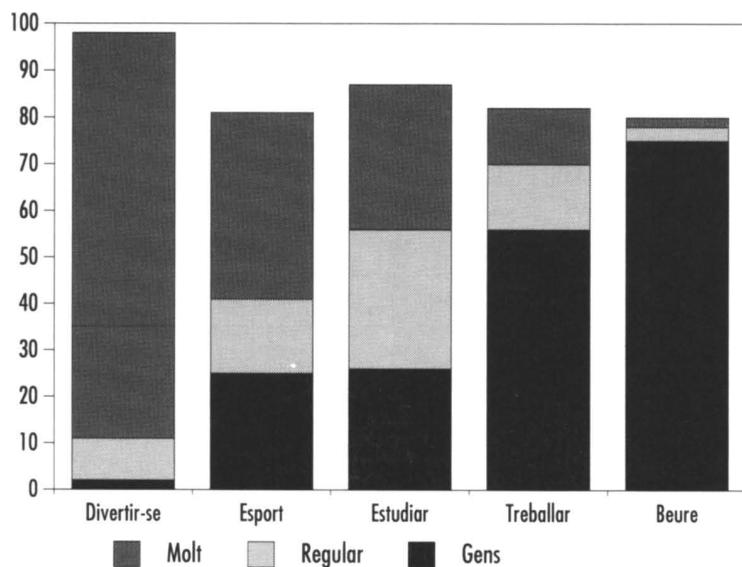
Només el 10 per cent dels joves decideix *reunir-se amb els amics* al

gimnàs o al poliesportiu. Els primers llocs són per als centres escolars, els bars i el carrer.

Quins són els principals *interessos* dels joves durant el temps lliure?

Quin lloc ocupa el desenvolupament físic entre les altres vuit opcions? Vegem-ho:

1. Passar-s'ho bé
2. Conèixer gent
3. Relacionar-se amb els amics
4. Desenvolupar-se humanament
5. Desenvolupar-se culturalment
6. Desenvolupar-se físicament
7. Evadir-se
8. Promocionar-se econòmicament
9. Lligar

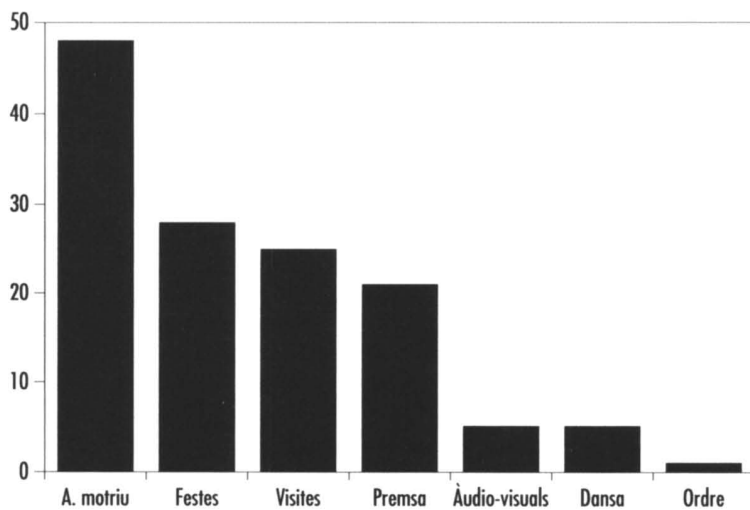
Gràfica 2. Motius de reunió

Per a què es reuneixen els joves fonamentalment? Al gràfic 2 tenim la resposta.

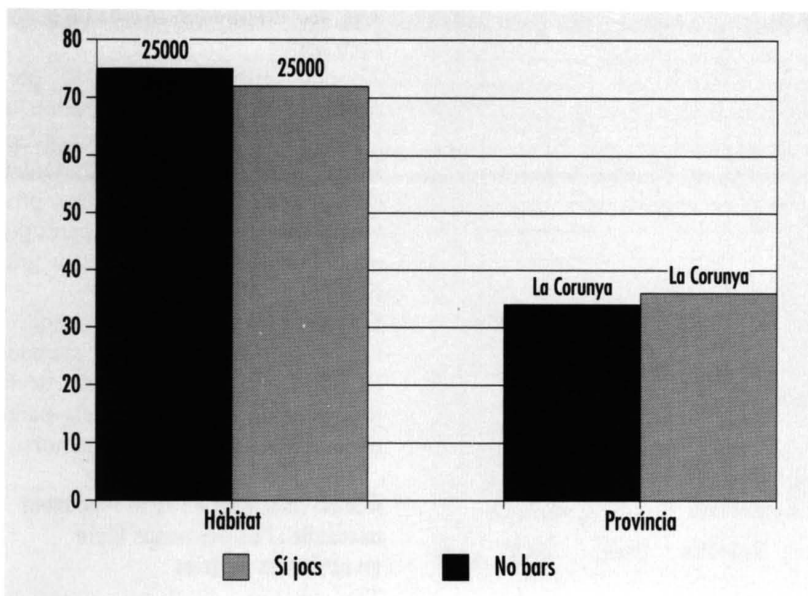
Després de passar-s'ho bé, la pràctica de l'esport és el segon *motiu de reunió* per als joves. La mitjana valorativa d'aquest factor és de 3.3; és valorat molt positivament pel 40 per cent dels joves.

Les activitats motrius, ocupen el primer lloc en la *participació dels joves en les activitats organitzades pels centres escolars*. En aquesta especialitat, hi participen el 48 per cent dels joves: el 23 per cent correspon a la participació en l'esport recreatiu, el 18 a l'esport competitiu i el 17 a les activitats a l'aire lliure. La comparació amb les altres activitats d'oci, s'observa al gràfic 3.

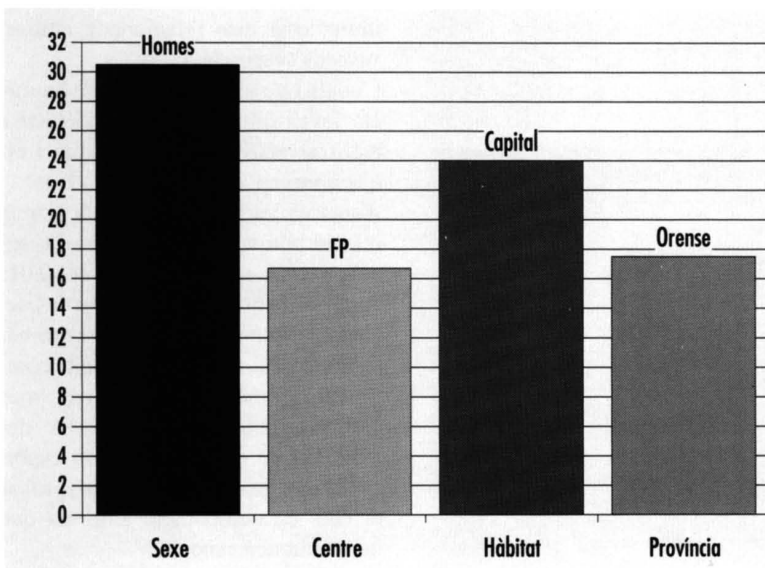
Respecte de les *instal·lacions i programes* que els joves demanen més als diferents organismes relacionats amb aquest camp, també trobem que són les activitats motrius les més sol·licitades. Els llocs per desenvolupar-hi jocs motors (incloent-hi els esports organitzats com a tals i les activitats físiques recreatives) són les instal·lacions que troben més a faltar els joves en els seus punts de residència. Els programes d'excursions, les activitats a l'aire lliure i les activitats esportives

Gràfica 3. Participació en activitats

Gràfica 4. Instal·lacions, bars o jocs motrius

Gràfica 5. Participació en esports competitius

(competitives i recreatives) són les sol·licitades en primer lloc.

Tipologia esportiva dels joves

Si aquesta és la situació general

dels joves, què em trobat en l'anàlisi bivariàble? Quins tipus de joves són els més entusiasmats i preocupats per les activitats esportives?

Joves que dediquen el temps lliure dels caps de setmana a la realització d'activitats motrius

Dues variables independents, sexe i tipus d'hàbitat, determinen aquests dos tipus de joves. L'esport organitzat, les activitats físiques recreatives (AFR) i les activitats a l'aire lliure tenen pràcticament els mateixos practicants, malgrat presentar diferents percentatges. Les tres activitats motrius, les realitzen fonamentalment els nois que habiten en pobles de menys de 10.000 habitants, excepte les activitats a l'aire lliure que són els nois de les ciutats de més de 50.000 els que les duen a terme.

Joves que necessiten instal·lacions de jocs motrius en l'àrea on resideixen

Unes altres dues variables independents determinen dos tipus de joves: el tipus d'hàbitat i la província.

El gràfic 4 demostra que són els joves dels pobles entre 10.000 i 50.000 habitants de La Corunya els que no necessiten llocs com els bars i les discoteques, mentre que sí que necessiten espais per realitzar-hi jocs motrius.

Els joves que necessiten instal·lacions esportives, manifesten ser alumnes de Formació Professional dels centres urbans de La Corunya (vegeu el gràfic 4).

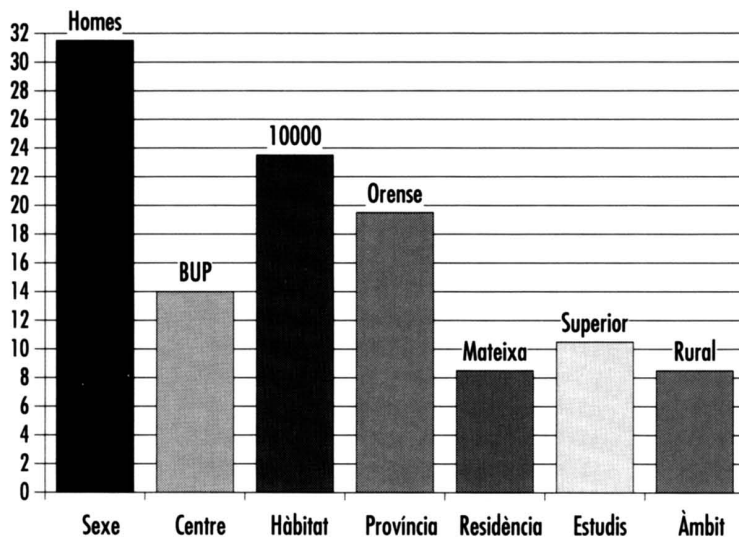
Participació en les activitats esportives dels centres

Aquesta activitat ha tingut diferències significatives amb les variables independents, sexe, tipus de centre, tipus d'hàbitat i província i la seva tendència és la següent: nois de FP, hàbitat urbà d'Orense. Al gràfic 5 ho podeu comprovar.

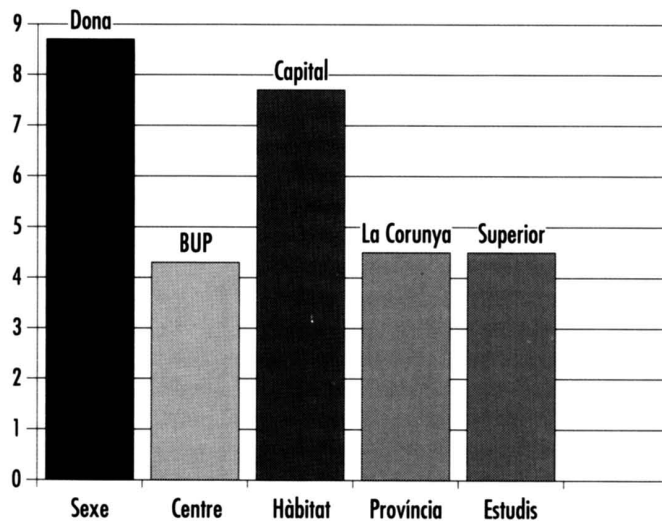
Joves que han participat en esports recreatius

L'activitat física recreativa ha resultat determinar tipus de joves relacionats amb set variables independents: sexe,

Gràfica 6. Participació en esports recreatius

Gràfica 7. Participació en esports a l'aire lliure

tipus de centre, tipus d'hàbitat, província, lloc de residència, nivell d'estudis dels pares i àmbit. Les tendències d'aquestes variables queden representades al gràfic 6. Els joves interessats en aquest tipus d'activitat són

fonamentalment els alumnes de BUP, habitants de les ciutats d'Orense, que resideixen amb els seus pares en el mateix lloc del centre situat en el medi rural, els pares dels quals tenen estudis superiors.

Joves que han participat en activitats a l'aire lliure

Aquesta activitat només té percentatges de participació superiors al 5 per cent en la variable independent sexe i tipus d'hàbitat. Es representen els altres tres, tipus de centre, província i nivell d'estudis dels pares per no desvirtuar les dades (vegeu gràfica 7).

Els pocs joves que van fer aquest tipus d'activitat, van ser les alumnes de BUP, que viuen en ciutats de la província de La Corunya, els pares de les quals tenen estudis superiors.

Anàlisi relacional entre el rendiment acadèmic i l'ús del temps lliure en activitats motrius

Tots dos tipus d'activitats esportives (competitiva i recreativa) tenen una relació positiva amb l'aprovat de nota mitjana. Tanmateix, l'activitat a l'aire lliure, està més relacionada amb el suspens (vegeu taula 3).

L'anàlisi de les columnes detecta que els joves que suspensen tendeixen a realitzar activitats a l'aire lliure i els que aproven, activitats recreatives.

Aquestes variables tenen una estreta relació perquè la seva diferència significativa és troba al voltant del 0.01. Anteriorment havíem vist que les activitats esportives les realitzaven bàsicament els nois. També hem comprovat que les noies aprovaven més que els nois. Igualment s'ha demostrat que els nois que fan esport estan més pre-determinats a aprovar el curs en comparació amb els que no practiquen esport.

Practicar activitats motrius, sempre s'ha dit que ajuda a aprendre a afrontar les dificultats de la vida. Si avui dia, donada la competitivitat que trobem en el sistema educatiu, els joves no se senten motivats cap a l'estudi, precisament per aquesta competència que molts denuncien, sembla que en aquestes condicions, els joves que fan esport són els que afronten més bé aquesta competitivitat i aconsegueixen aprovar millor el curs.

Activitats	Suspès	Aprovat	NS/NC	Total files
Esport competitiu	(94)	(162)	(1)	(257)
	36,6	63,0	0,4	68,5
	68,1	69,2	33,3	
	25,1	43,2	0,3	
Esport recreatiu	(32)	(61)		(93)
	34,4	65,6		24,8
	23,2	26,1		
	8,5	16,3		
A l'aire lliure	(12)	(11)	(2)	(25)
	48,0	44,0	8,0	6,7
	8,7	4,7	66,7	
	3,2	2,9	0,5	
Total columnes	(138)	(234)	(3)	(375)
	36,8	62,4	0,8	100,0
$X^2 = 20,01140$			$\alpha = 0,0005$	

Taula 3.

L'esport serveix doncs, com a camp d'assaig, com a aprenentatge.

El temps lliure dedicat a practicar esport, segons aquestes dades, ajuda a rendir més en el sistema escolar actual. Com que el chi-quadrat va demostrar només set diferències significatives, i atenent-nos al que diuen alguns metodòlegs socials segons els quals aquest estadístic no sempre estableix diferències, va recórrer a l'estadístic *z* per buscar les possibles diferències significatives entre percentatges d'aprovat-suspens en cada assignatura i la seva relació amb les tres variables del temps lliure.

Un cop analitzades totes les diferències percentuals amb cada un dels blocs de la variable *ús del temps lliure* (actiu-recreatiu, ordre-pràctic, àudio-visuals, jocs, visites, bar, casa, avorriment i esport); amb la variable *participació en les activitats del centre escolar i participació en els programes de les institucions*, s'ha detectat una gran relació entre aquestes variables i l'aprobat-suspens de les diferents assignatures estudiades. Del resultat de *z*, es pot dir que la majoria

de les qualificacions de les assignatures tenen una estreta relació amb l'ús del temps lliure. De les 11 possibles diferències significatives en cada assignatura, totes excepte l'Ètica i l'Educació Física, han trobat significativitat en 10 o en 11 variables i amb α , la majoria superior al nivell 0.01.

El fet que l'Educació Física i l'Ètica siguin les dues assignatures de menys α significatives, suposa realment en elles la qualificació respon a criteris diferents que el simple rendiment. Això s'havia tingut en compte amb l'Educació Física, ja que se sabia que la majoria dels professors que imparteixen aquesta assignatura tenen uns criteris diferents a l'hora de jutjar el rendiment d'un alumne. Potser, l'Ètica parteix d'enters similars però desconexem la realitat d'aquest fet.

Anàlisi comparativa entre la demanda dels joves i l'oferta de les institucions

Les diferències principals entre el que demanen els joves i el que els ofereixen els diferents organismes

estudiats, pel que fa a activitats esportives, les podem concretar en les següents:

Els joves participen menys del que les institucions pretenen fer-nos creure; els joves demanen més instal·lacions esportives de les que els ajuntaments els ofereixen; els joves sol·liciten a les institucions més activitats a l'aire lliure i esportivo-recreatives mentre que aquestes els ofereixen quasi exclusivament activitats esportives competitives.

Conclusions

Hi ha força diferències entre el que fan els joves en el temps lliure fora de l'escola i el tipus d'activitats que practiquen en els centres escolars. En aquest cas, hem vist que les activitats esportives ocupen el primer lloc; són les activitats predilectes del joves, i, en canvi, en el temps lliure personal no hi ha una gran demanda. Per què aquesta dicotomia?

Una de les raons pot ser la poca varietat i nombre d'activitats que desenvolupen els centres, en comparació amb el que els joves poden fer pel seu compte amb els amics.

D'altra banda, les activitats esportives són les més practicades, tot i que en la majoria dels casos es limiten a organitzar petites lligues en un o dos esports, on els joves participen potser un sol cop en tot el curs. En qualsevol celebració festiva (dia del patró, dia de la pau, etc.) se solen organitzar partits entre alumnes de diferents cursos o entre alumnes i professors, cosa que motiva que els joves responguin que han participat en activitats esportives, quan en realitat s'han limitat a jugar un parell de partits l'any. I això, realment, no és practicar esport de manera habitual.

D'altra banda, hem vist que són només els nois els que realitzen alguna activitat esportiva. Com s'explica això gairebé al segle XXI? Pot estar relacionat amb el fet que es

continuen oferint programes esportius excessivament reglamentats, tancats i competitius i les noies prefereixen activitats motrius més recreatives i obertes?...

Pel que fa a la relació entre les qualificacions escolars i la pràctica esportiva dels estudiants en el temps lliure, s'ha comprovat que sí que exis-

teix aquesta relació; la qual caldrà analitzar i aprofundir en futures investigacions. Aquí hem obert simplement una escletxa i hem tractat de cridar l'atenció sobre la importància de l'oci en la vida de l'ésser humà i com la seva pràctica, la forma de viure'l i de sentir-lo influeix en el rendiment acadèmic dels alumnes

BIBLIOGRAFIA

- MATEO, M.J., *Estadística en investigación social. Ejercicios resueltos*, Paraninfo, Madrid, 1987.
- THARIA, J.J., *Valores básicos de los adolescentes españoles*. Ministerio de Cultura, Madrid, 1982.
- TRIGO, E., *Juventud, Tiempo Libre y Educación en Galicia*, Tesis doctoral, UNED, Madrid, 1990.